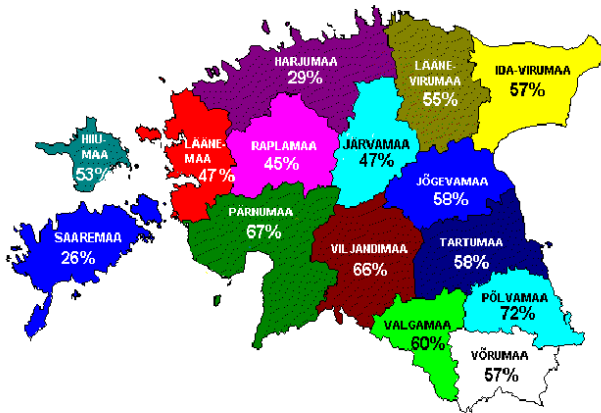
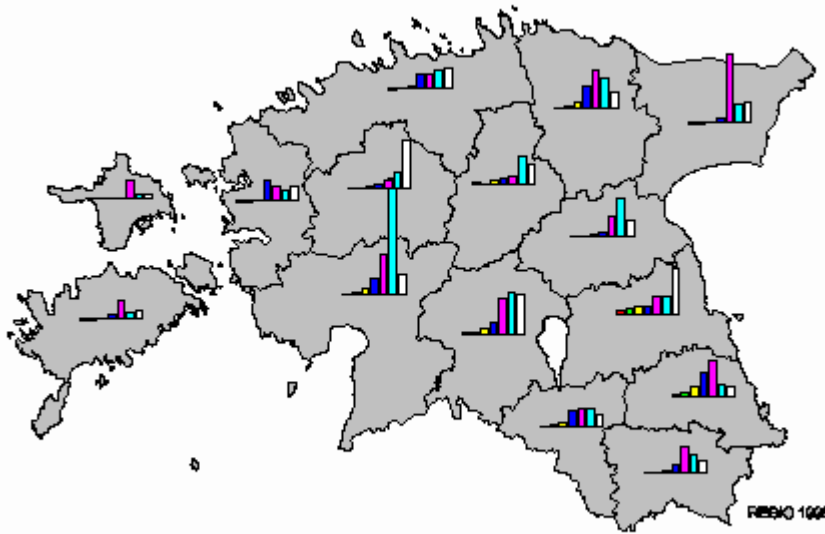

13. Maareform 1999. aastal Ain Kendra

31. detsembri 1999. aasta seisuga on katastrisse kantud 260 607 maaüksust üldpinnaga 2 304 605,2 ha, mis moodustab 53,1% riigi maismaapinnast. Reformi käigus on tagastatud kokku 908 606 ha ja erastatud kokku 370 930 ha.

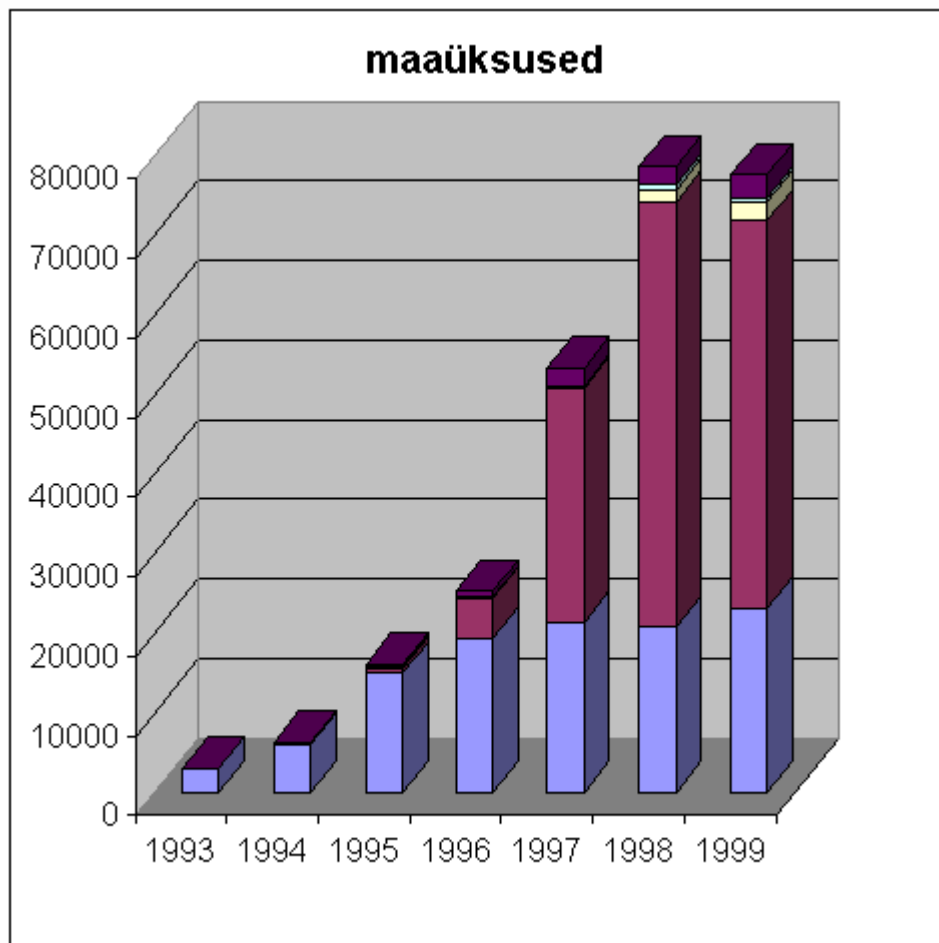

Nagu nähtub ka lisatud kaardilt, on maafondi registreerimine tervikuna toimunud kiiremini Põlvamaal, aga ka Pärnu ja Viljandi maakonnas. Madal registreerimisprotsent on Harjumaal (26) ja Saaremaal (29). Kui möödunud aastal oli viimaste hulgas ka Rapla maakond, siis aasta jooksul on protsess seal oluliselt kiirenenud, tõsi küll, jällegi osalt tänu riigimetsadele. Lisatud kaart võimaldab hinnata registreerimise käiku aastate lõikes maakonniti.

Kaardilt selgub, milliste aastate registreerimismahus ja millistel aladel moodustab riigimetsamaade registreerimine väljapaistva osa kogumahust. Eriti selgelt on täheldatavad tipud Hiiumaal ja Ida-Virus 1997., Pärnus 1998. ja Raplas ning Tartus 1999. aastal.

Sama on tõestatav ka lisa toodud kaardil ('maareform 1993-1999'), mis viitab eriti selgelt just Ida-Viru ja Pärnu maakondadele. Samas ei saa riigimetsade registreerimist lugeda negatiivseks näitajaks, küll aga on

kaheldav, kas sellist registreerimismahtu tohib lugeda maareformi saavutuste hulka, sest põhimõtteliselt oleks riik pidanud oma huvid välja selgitama ja registreerima enne tagastamis- ja erastamisprotsessi tehnilist käivitamist.

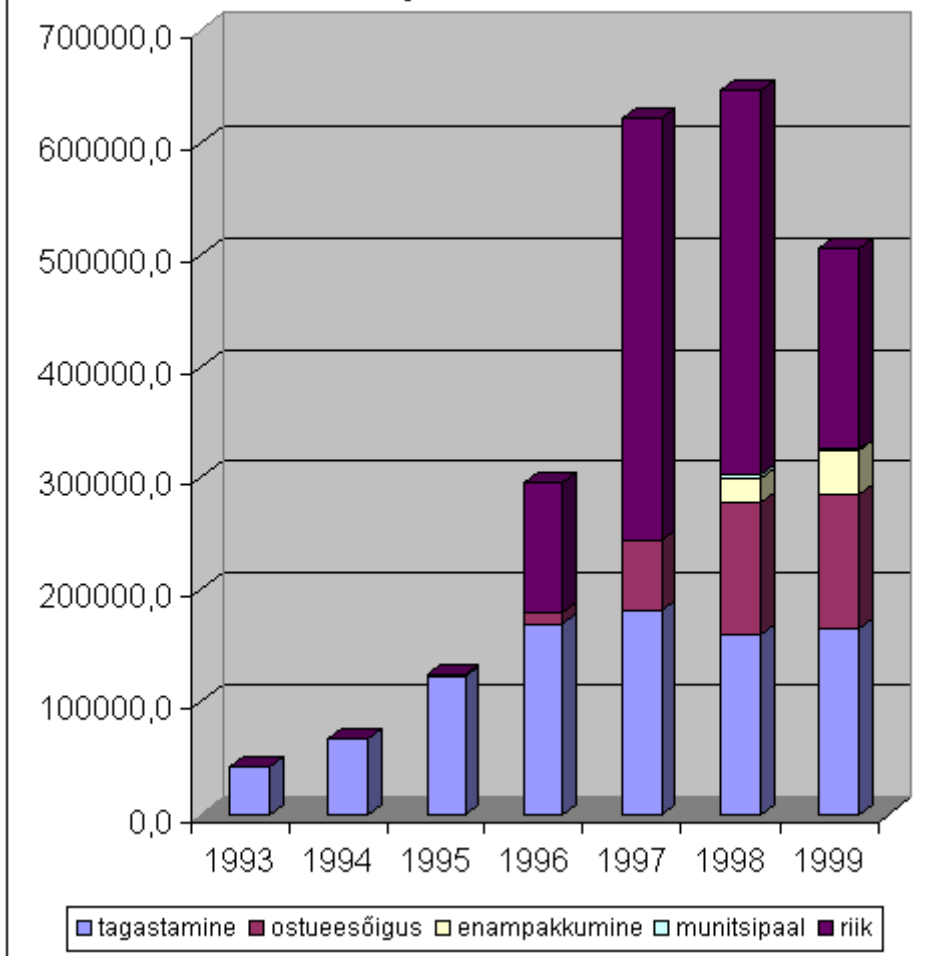

Maareformi tempo on aga paraku oluliselt langenud. Kui toimikute arvus on langus olnud suhteliselt väike ja seda saab seletada vallaametnike hõivatusega vabade maade väljaselgitamisel, siis aastas registreeritud pindala kahanemine on selgelt tulenev riigimetsadega seonduva protsessi lõppfaasist.

Positiivse tendentsina tuleb märkida enampakkumise teel erastatava pindala kasvu, kuigi see meetod ei ole registreerimismahus kujunenud veel piisavalt oluliseks. Tagastamismaht on olnud stabiilne, mis peaks viitama järgmistel aastatel toimuvale olulisele kahanemisele, sest toimikute läbivaatamine ja otsustamine lõppes juba ülemöödunud aastal.

Maareformi põhiliseks märksõnaks 1999. aastal kujunes vabade maade väljaselgitamine. Kuigi seadusega sätestati valdade kohustus koostada ja esitada septembriks vabade maade nimistud, tehti seda vaid vähestes valdades ja sealgi valdavalt

pindala

poolikult. Kahjuks on liialt palju tagastamis- ja ostueesõigusega erastamise toimikuid valdades veel lõpetamata, mistõttu ei peetud paljudes valdades võimalikuks ka eelnevalt välja selgitada avaldustega katmata maid – tulemuse kvaliteet jätkaks soovida ja põhjustaks hiljem olulisi juriidilisi komplikatsioone.

Edasise suhtes on tarvis siiski esitada esmalt küsimus: millal lõpeb maareform.

Põhimõtteliselt saab käsitleda kahte vastusevarianti.

1. Kui on lahendatud kõik tagastamis- ja erastamisavaldused (Riigi Maa-ameti seisukoht), sel juhul on Maa-ameti hinnangul võimalik reform lõpetada aastal 2002. ning katastris moodustuks kuni 3,8 mln hektarit (minu isiklik hinnang on küll oluliselt väiksem – 3,5 mln) kinnitatud maad, aga selle tulemusena ei ole võimalik saada ülevaadet kogu Eesti maafondi kõlvikulisest koosseisust. Kahtlaseks tuleb lugeda selle täramini kehtivust eeskätt Harju ja Saare maakondades. Samuti on sel juhul jätkuvalt probleeme seni riigile jääva maafondi osa ülevaate, mõõdistamise ja edasise võimaliku erastamise ettevalmistamisega.
2. Kui on katastrisse kantud kogu maafond (4,3 miljonit hektarit), mis võtab küll oluliselt rohkem aega (mitte enne kui 2005. aastat, realistlik võiks olla aastad 2006-2007). Kuigi formaalselt maareformi lõppu sel juhul deklareerida varem ei õnnestu, kaotavad poliitikutud rahvusvahelises mastaabis ja ka järgmistel valimistel ehk mõned punktid, kuid tulemus on parem.